

SVENSKA HUMANISTISKA FÖRBUNDET

ÅRSBERÄTTELSE 2025

Styrelsen för Svenska Humanistiska Förbundet, SHF, avger följande berättelse över verksamheten under 2025.

Allmänt

Kärnan i förbundets verksamhet är de föreläsningar och andra sammankomster som lokalförbunden arrangerar. Riksstyrelsens övergripande uppgift är att stödja lokalförbundens arbete, dels direkt genom att förmedla erfarenheter, bistå med föredrag, upprätthålla kontaktnät m.m., dels indirekt genom att göra förbundet känt utåt genom skriftutgivning och annat.

Årsmötet och årshögtiden

Förbundet höll lördagen den 1 mars 2025 sitt årsmöte i Karlstad, efter det att Karlstads Humanistiska Förening jubilerade fredagen den 28 februari 2025 med föreläsningar och supé. Efter årsmötet hölls högtidssammankomsten med anförande av doktoranden i historia Kristin Mikalson över ämnet Finnskogens historiebruk. Musik framfördes av det nyskrivna verket "In the Web", skrivet av Beata Söderberg Quin, till vardags cellist i Wermland Operas orkester. Verket är skrivet för cello och violin och framfördes av kompositören och av Richard Lazar, violonist i Wermland Operas orkester. Svenska Humanistiska Förbundets pris delades ut.

Svenska Humanistiska Förbundets pris till yngre svensk humanist

Svenska Humanistiska Förbundets pris till yngre svensk humanist som utfört ett lovvärt intellektuellt arbete i humanistisk anda utdelades för tjugosjätte gången. Mottagare av priset 2025 var Vanja Karlsson. Hon tilldelas priset för sitt läs- och skrivfrämjande arbete som ger ungdomar i livets sköraste ålder möjlighet att upptäcka hur poesi och skönlitteratur kan öppna vägar till gemenskap, identitetsstärkande erfarenheter och en djupare kunskap om världen.

Vanja Karlsson är 36 år och arbetar med svenska och svenska som andraspråk på högstadiet på Igelstaskolan i Södertälje i klasser med många olika modersmål. Tillsammans med sin kollega Maria Nordberg bedriver hon ett genomtänkt och inspirerande pedagogiskt arbete där barn och ungdomar läser andras dikter, skriver själva och umgås med språket via litteraturen. Utgångspunkten är idén att skönlitteraturen både öppnar ett fönster och håller upp en spegel framför den som läser. Högläsning och gemensam reflektion i klassrummet och på poesins scen skapar nya insikter och språkliga förvandlingar. Deras arbete har nått enastående resultat. När Vanja Karlsson började 2020 hade bara dryga 40 procent av niorna gymnasiebehörighet. Nu har antalet fördubblats. Ingen annan yrkesgrupp kan göra så bestående avtryck i en människas liv som de lärare vi möter i skolan. Det är ett arbete i sann humanistisk anda. Genom Vanja Karlssons och hennes kollegors enastående insatser ville Svenska Humanistiska Förbundet också särskilt uppmärksamma skolans roll som hela samhällets viktigaste

gemenskapsbyggande plats. Det är med oro vi ser hur de humanistiska studierna blivit alltmer trängda i alla delar av utbildningssystemet. Kunskapsdebatten genomsyras av kortsiktiga och instrumentella idéer om kunskapens värde. Mätkultur och konkurrens skapar hets och stress och utbredda känslor av misslyckande. I en tid när samhällets och världens största utmaningar är av en mellanmännisklig karaktär är språkens, historiens och litteraturens vägar till självkänsla, inlevelse och empati viktigare än någonsin.

I prisjuryn ingick författaren Marit Kapla, Göteborg, kulturjournalisten Gunilla Kindstrand, Delsbo, fil. dr Brita Planck, Skara, docenten och språkforskaren Ola Wikander, Lund samt från styrelsen som juryordförande professor Anders Ekström, Uppsala.

Årsboken 2025

Under våren 2025 utkom som årsbok nummer 150 i SHF:s skriftserier *Rättvisa* under redaktion av Jenny Björkman, med bidrag från Magnus Hörnqvist, Lena Halldenius, Andreas Bergh, Jon Helgason, Karin Aggestam samt Yaffa Epstein och utgiven av Riksbankens Jubileumsfond i samarbete med förlaget Makadam. Svenska Humanistiska Förbundet har fått bidrag till utgivningen från Kungl. Patriotiska sällskapet.

Småskriftserien

I småskriftserien har som nummer 149 antologin *Att vara med sin tid* under redaktion av Fredrik Holm utkommit.

Årsboksarbetet

Årsbokskommittén med styrelsens representanter Lena Milton (sammankallande) och Anders Ekström samt därutöver Erland Sellberg (Göteborg), Birthe Sjöberg (Helsingborg) och Gullög Nordquist (Uppsala) har fortlöpande arbetat med att förbereda kommande årsboksutgivningar efter givna direktiv.

Bokmässan 2025

Bok- & Biblioteksmässan ägde rum den 25 – 28 september 2025 i Göteborg, där lokalförbunden i Göteborg och Skara ansvarade för bokbordet med stöd av bl.a. medlemmar från andra lokala förbund och några styrelsemedlemmar. Montern delfinansierades av Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg, från vilket också medlemmar stod i montern. Även Svenska Klassikerförbundet var involverat i arbetet.

De Svenska Historiedagarna 2025

De Svenska Historiedagarna ägde rum i Göteborg den 10 – 12 oktober 2025. Sekreteraren ansvarade tillsammans med företrädare för Kungliga Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg för bokbordet.

Samråd

Samråd med lokalföreningarna har hållits via videolänk den 10 november 2025. Samrådet har varit inriktat främst på digital kompetens, såsom hemsidor och sociala medier.

Ordförandebrev

Under året har ordföranden sänt ut fyra brev till lokalföreningarna.

Hemsida, Facebook

Under året har förbundets hemsida liksom förbundets Facebook-konto hållits aktuella. De 13 förbund som saknar egen hemsida har kunnat få sina program presenterade via förbundets webbredaktör.

Verksamhetsbidrag

Svenska Akademien har bidragit med 50.000 kr till förbundets verksamhet.

Bidrag ur avsättningen för speciella projekt

Inget bidrag har sökts ur avsättningen.

Styrelsen

Styrelsen har under året bestått av Katarina Ek-Nilsson (Uppsala, ordförande), Fredrik Holm (Karlstad, vice ordförande), Christer Flodin (Göteborg, sekreterare), Samuel Herthelius (Helsingborg, skattmästare och hemsidaansvarig) samt Marie-Hélène Abrahamsson (Alingsås), Anders Ekström (Uppsala), Lena Milton (Stockholm), Claes Waxberg (Skövde) och Karin Westin Tikkanen (Göteborg).

Revisorer har varit Johan Hjertén (Skara) och Ulf Lindborg (Lidingö) med Per Schwartzman (Uddevalla) och Björn Henningsson (Kristinehamn) som ersättare.

Valberedningen har bestått av Carl Göran Holm (Karlstad), Annika Afzelius (Uddevalla) och Frida Jansson (Nyköping), sammankallande.

Styrelsen har under verksamhetsåret sammanträtt den 10 januari (Skövde), 1 mars (Karlstad), 3 mars (videolänk), 28 mars (videolänk), 2 juni (Göteborg), 29 augusti (Stockholm) och 7 november 2025 (videolänk).

Ordföranden, vice ordföranden, skattmästaren och sekreteraren har utgjort ett arbetsutskott som handlagt löpande ärenden.

Hedersledamöter

Anders Björnsson och Olle Josephson är förbundets hedersledamöter.

Styrelseledamöters föredrag i lokalförbunden

Ledamöter i riksstyrelsen har med föredrag medverkat i några av lokalförbundens sammankomster:

Anders Ekström har hållit föredrag den 28 februari 2025 i Karlstad, den 13 maj 2025 i Ludvika, den 25 september 2025 i Skövde, den 9 oktober 2025 i Gävle, den 22 oktober 2025 i Uddevalla och den 23 oktober 2025 i Alingsås, vid samtliga tillfällen över ämnet *Det gemensamma: Demokratiska utmaningar i ett nytt sekel.*

Katarina Ek-Nilsson har hållit föredrag i Strängnäs den 13 februari 2025 om *Halloween, Alla hjärtans dag och Nationaldagen – varför tillkommer nya seder?* och i Nyköping den 10 mars 2025 över ämnet *Den svenska mekanikens fader Christopher Polhem – vem var han egentligen?*

Fredrik Holm har i Karlstad dels hållit i de årliga Nobelspekulationerna inför tillkännagivandet av litteraturpristagare i oktober och dels för att presentera antologin *Att vara med sin tid* på Värmlands bokfestival i november 2025.

Styrelsens medlemmar har regelbundna kontakter med lokalförbunden.

Lokalförbundens verksamhet och medlemsantal kommer att redovisas separat i en sammanställning som upprättas sedan årsberättelserna senast den 1 mars 2026 inkommit från dessa.

.

Svenska Humanistiska Förbundets styrelse framför ett varmt tack till samtliga lokalförbund och till deras styrelser för ett hängivet och betydelsefullt arbete.

Uppsala och Göteborg i januari 2026

Katarina Ek-Nilsson
ordförande

Christer Flodin
sekreterare